

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 8 K — f. Negyedévre — 2 K — f.
Félévre — 4 „ — „ Egyes szám ára 16 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 6 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 3 dollár.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR GÁSPÁR.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. **Dr. Bakkay Kálmán** szeminaryumi vice-rector czimére (Szatmár, Szeminaryum) küldendők.
Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona
Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Püspöki körlevél egyházmegyénk papságához és híveihöz.

Krisztusban szeretett Testvéreim és keresztény Hívek, bizalommal fordulok hozzátok távollévő főpásztorunk nevében e nagy idők kezdetén. Ismerem törhetetlen hűségteket, amelylyel edes magyar hazánkhoz és Felséges Urunkhoz, apostoli Királyunknak az egész világ tisztelete által övezett személyéhez ragaszkodtok, — és azért meg vagyok győződve, hogy amikor hazaszeretet és királyhűség a legnagyobb áldozatot kívánja, mindnyájan teljesíteni fogjátok kötelességeket.

A legfőbb Hadur hívó zózatára már összesereglettek vitézeink, hogy fegyverrel védekezzenek meg legszentebb javainkat. Hősök vitézkéihez méltóan, lelkesedéssel és halálmegvetéssel vállalják a feladatot, melyet rájuk rótt Király és Haza.

Reánk, itthonmaradottakra is kötelesek várnak s nekünk sem szabad e kötelesek teljesítésében gyengébbeknek lennünk. Lelki és testi bajok, csüggedés, félelem, kishitűség, elégedetlenség, nyomor és inség teszik próbára a háboru alatt a szegény népet, családokat és egyéneket. A bajokat töltőnek telhető minden áldozattal, munkával és fáradsággal orvosolni a mi közös feladatunk; buzdítani a csüggedőket, vigasztalni a szomorúakat, gyámolítani az elhagyottakat, segíteni az inségesekeken. Az irgalmasság testi és lelki cselekedeteinek szakadallan láncolata legyen életünk a megpróbáltatás ideje alatt s ha valamikor, úgy különösen most kövessük Üdvözítőnket abban, hogy mindenkinek mindene igyekezzünk lenni.

Tengernyi könny és fájdalom kíséri az áldozatot, amelyet az igazság diadaláért kell

hoznunk. Szenteljük meg a fájdalom könnyeit imádságunkkal és úgy lehet, hogy épen a mi buzgó imádságunk lesz erőssége, megmentője azoknak, akik nekünk a legkedvesebbek és most miérettünk nélkülöznek, harcolnak. Ugy lehet, hogy az imádság fegyverével sok buzgó lélek még többet használ hazájának, mint az a hős, aki várát ontja érette.

Őseink kardját, amellyel legdicsebb harczait vívták, a szent olvasó ékesítette Egyesítsük mi is a szent olvasót harczosaink fegyverével. Imádkozunk minél gyakrabban apostoli királyunkért, fegyvereink diadaláért, hadseregünkért és a béke áldásának mielőbbi visszatéréséért. Imádkozunk együttesen. Szóaljjon meg naponkint vagy a körülmények szerint helenkint néhány napon az esti órákban minden plébánián a harang hívó szava és a béke megköltésig gyűjtse össze e szent imádság közös elvégzésére azokat, akik szeretik hazájukat, akik hisznek és bíznak Istenben, akik aggódnak a háboruba szállott apa, férj, testvér fia életéért. Az ájtatosság óráját a helyi körülmények szerint állapítsák meg a lelkész urak és hirdessék ki a legközelebbi vasárnapon alkalmas szentbeszéd és a jelen körlevél felolvasása után. Az ájtatosság Jézus Szentsége Szívének litániájával és az Oltáriszentséggel a telt áldással végezhető.

Elrendelem továbbá, hogy a háboru ideje alatt, mint oratio imperata a „Tempore belli” miséből vették collecct minden szentmisében, amikor a rubrikák megengedik.

Vasár- és ünnepnapokon az ünnepélyes szent mise után az Oltáriszentség kitétele mellett 3 Miatyánk és 3 Üdvözlég végendő a békéért esdő imádsággal.

Szatmár Németi, 1914. év augusztus hó 1.

Pemp Antal
püspöki helynök.

A szeretet háboruja.

Katonáink elmentek vérüket ontani. Harczba, háboruba mentek, hogy ezért a meggyalázott hazáért, a mi védelmünkért végső lehetőségig teljesítsék köteleességüket.

Nekünk, a kik itthon maradtunk szintén nagy harez, háboru jut osztályrészül.

A szeretet harez, háboruja.

Polgárok! Honleányok! Soha egymás sorsát megértenünk úgy nem kellett, mint most! Soha az elhagyottakat, a magukramaradottakat nem kellett úgy szeretnünk, oly igazán meleg keblünkre ölelnünk, mint eme vérzivataros időben.

Valóságos háborut kell viselnünk a szeretet fegyverével a szükség, a nyomor, az elhagyatottság ellen. A mely fekete rémek, mint a harezteren a sirályok, úgy jelentkeznek itthon az üres, a férfi, az apa, a kereső családfő nélkül maradt tűzhelyek körül.

Valóságos háborut kell viselnünk itthon a már megtörtént öldöklések után is a halál angala ellen. Hogy hazahozott sebesültjeinket ölelő karjaink közé emeljük. Szenvedéseiket enyhítsük és őket az életnek, övéiknek visszaadjuk.

Tégy és adj! A szeretet parancsa. Nagy parancsa. A szeretet harezának két leghatalmasabb fegyvere.

Félre minden egyleti sablonokkal. Pózzal és érzékenykedésekkel! Katonáink elmentek érettünk meghalni; nekünk élnünk, eselekednünk, harcolnunk kell ő érettük és itthon maradt családjaikért.

Tégy és adj! Hiszen ha mindenünket oda adnók is . . . hozhatnánk-e akkora áldozatot, mint ők. A harezba vonulók. A kik

A vasuti étkezőben.

Képek a mozgósítás napjaiból.

A mostani napoknak ritka órája. Csend honol a vasuti étteremben. Mintha a nagy ember hullámszába belefáradva, kissé pihenni akarna az étkező.

Csak a szeglet-asztalnál ül egy barnaképi férfi. Előtte seres pohár. Még mindig az első. Késérü az a sör. Ugy látszik nagyon késérü, mert alig izleli. Hanem fejét busan az asztalfőre hajtja. Hej! Nagy gond huzhatja le. Mint gyümölcs az ágat, mint nehéz kölönce a kutágot.

— Még két napunk van tehát! Gondolja, mondja a lelke, szó szüksége nélkül. Miért is jöttem el? Még maradhattam volna. És köhint egyet.

— Be késérü! Miért is gyöttem még el? Két nap még a bevonulás. A lelke pedig már nincsen vele. Testével . . . Hanem elszáll röpi oda a faluba. Virágos, akáczfás udvarra. Szép, verandás házba! A hol nagy busan üldögél az ő egyetlen szereime, hűséges szép hitvese. És játszik, csacsog-cseveg, kérdez az ő kis fia. Szerelmének, szerelmüknek gyümölcse. Szinte hallja:

— Csatában már apuka?

— Miért nem bujtattuk el?

— Hiszen magas a padlás. Senki oda fel nem mehet, ha bezárjuk. Mély a pineze, senki oda le nem mehet, ha akarjuk . .

Zsong a beszéd lelkében tovább . . tovább. És ő felugrik:

— Jobb így! Tul estem rajta. És sóhajt:

— Be nehéz volt! Most már könnyebb. Jó, hogy nem engedtem magammal őket. Nehezebb volna mint a harez. Mint a halál, ha itt kellene őket látnom, tőlük bucsuznom.

És megrezzen szemében a könny. Hogy nyomban szívárványt láthasson. Szép meszenyuló, hétszintű szívárványt. A melyben dicsőség, győzelem, hazaérkezés, jól végzett kötelesség érzete mosolyog.

— Jó, hogy velem nem jöttek . . . sóhajtja és mosolyban játszik az arca.

Dübörög újra a vonat. Prűszkölve, dacolva érkezik be tenger katonával a tüzes szemű ló, hozva százakat és százakat . . .

Felveti fejét. Kinéz . . egy pillanat, a mi nem sok s beugrik az étterembe egy pöske kis fiu . . .

— Apukám, mama is itt van.

És jön pirult arccal, bocsánatot esdő kék szemekkel az asszony. Az asszony, a ki megtudta, hogy még csak két nap múlva lesz az igazi berukkolás.

— Minek jöttetek, szól a férfi szinte döbbenettel. Szemrehányó haraggal.

Pedig nincs igaza. Lelke nem azt mondja, a mit szava, arca, szemei mondanak. Az a forró esők, az a meleg esők mindjárt is bizonyítja.

Es ott ülnek . . mint fészkből riasztott madárcsalád. A fiu apja lábain ring. Kezében perecz, szemében boldogság. És csacsog, beszél kérdez:

— Apuka, szökjünk vissza!

— Apuka aztán buj el.

— Apuka, mondd anyukának, aztán ne sirjon.

— Bodri olyan szomorú . . .

— Üsd, vágd aztán ha a szerbek bán-tanak. Miért nem hoztad el a korbácsot?

*

A két lélek meg csak hallgatja . . titkon, némán egymásba olvadva. Mily sokat mond, beszél ez a hallgatás. Ez a mélységes hallgatás. A szemek, a tekintetek találkozása. Egy rövidke szó, egymáshoz suttogva röppenő. Hogy hát miért nem követheti férjét a nő? Mily szivesen, édesen követhé. Hogy hát tudom hűségedet. És viselem a te szenvedésedet. Hogy hát a lelkem haza-haza jár. Az enyém meg ott van . . . a bömbölő ágyuk közt. Nappal, éjjel. Mikor az óra oly lassan, percéről perczre oly lassan jár . . .

— Visszamentek ugy-e? szól — végre a férfi. Nagy nehéz elh. tározással — a közelebbi vonattal . . .

— Vissza . . . vissza suttogta a nő . . . és felzokog. Szavát sirását elnyeli az étteremnek, hullámszó sokadalmának mindig erősödő moraja. Háborus moraja.

Bodnár Gáspár.

legdrágább értéküket, magát az életet adják hazánkért . . . mi érettünk.

Mi azt várjuk, hogy győzelmet hozzanak számunkra, nemzeti becsületünkre. Ők is várják az itthon való harezot, háborút. A szeretet harezát, háboruját.

Népek, nemzetek arathatnak diadalt. De mégis legszebb diadal lesz az, melyet itthon vivünk. A szeretet fegyverével. Ez a fegyver erősebb a véres hadi fegyvereknél és háboruknál.

A szeretet háboruja kezdődik. E háboruban minden szívnek, minden agynak, léleknek ki kell vennie a maga részét. (br.)

A magyar anya. Báró Inkeyné, aki most netvenhárom esztendő és ezidő szerint horvátországi birtokán él, megható és tündöklő példáját mutatta annak, hogy kell a magyar nőnek viselkednie, amikor a haza veszélyben van. Egyetlen fia, a negyven esztendő báró Inkey Imre, volt huszárkapitány, a párisi osztrák-magyar nagykövetség volt tanácsosa jelenleg Londonban él. Amikor kiadták a mozgósítási parancsot, Inkey báróné ezt a sürgőnyt küldte Londonba fiának:

— Kilencz ósod a csatatéren halt meg. A haza veszélyben van. Jöjj azonnal.

Báró Inkey Imre az édesanyja táviratának elolvasása után nyomban vonatra ült, négy napi utazás után most hazaérkezett és aktív szolgálatra jelentkezett a honvédelmi minisztériumban.

Világháboruban.

Fegyverben van tehát egész Európa. Sőt rövid idő kell hozzá, hogy Európán túlra is átesapjanak a háboru hullámai. Vilmos császár a birodalmi gyűlésen az egész világ előtt a háborúért a cárt teszi felelőssé. A fehér cárt — az ő fekete lelkével. Lelke rajta, ha ugyan egyáltalán a cázár lelkéről beszélni lehet.

A nagy világháborúból bizony csak alig lehet kiemelni egy-egy biztos, határozott képet, egységes helyzetet. Megkíséréljük rövidesen, legalább halvány vonásokban a népek helyzetrajzát adni. Kezdjük a nagy tökéletlennel az oroszokkal.

A muszka.

Sok író, politikus igyekezett már a muszka lelkét bemutatni. A fehér cárnak tehetetlenségét mindenható hatalmának kriptájában. No de úgy, olyan tökéletesen és frappánsan soha senki be nem mutatta a muszka cárijával, gonosz vezetőivel egyetemben, mint Vilmos császár fehér könyve, melyet a birodalmi gyűlésen ismertetett meg nem csak a németekkel, de az egész világgal. Ebben a fehér könyvben azok a táviratok foglaltatnak, melyeket Vilmos császár váltott a cárral a háboru kitérése előtt. Ezek a táviratok oly történeti okmányok, melyek megegyezhetetlenül igazolják, hogy a népek békéjének megőljője a muszka gonoszság. A cázár tehetetlensége. A ki ma már nem csak báb az ő vezetőinek kezében, hanem a világháboru első halottja. Jelleme, egyénisége, félelme, tehetetlensége szétterül az egész világ szeme előtt s ott fekszik a terítőn. Megölte őt az igazság, a népek vére és ítélete. Az ő maga férfiatlansága.

Micsoda fölényel, szellemi, erkölcsi nagysággal kezeli a német császár ezt a törékeny, gyenge nádat, a muszkák hatalmas cáriját. Az igazság erejének micsoda nyilait szórja testébe és lelkébe, hogy emberségre tanítsa és megrázza lelkiismeretét. És az a cázár összezsugorodva, fogvaczogva vallja be, hogy nincs ereje, nincs hatalma ellentállani a legégbekiáltóbb gonoszszágnak és igazságtalanságnak. Pedig micsoda intések vannak azokban a táviratokban. A legegyszerűbb ember esze megáll, mikor olvassa a cárnak hamis, gonosz állításait, melyekkel a mi háborunkat disztelen, csunya hareznak nevezi egy gyenge ország ellen.

A mely gyenge országnak a végsőkig türtünk s mikor végre a fene gyereket el kell vernünk: akkor mi disztelen csunya háborút viselünk! Persze hogy az igazságos

Vilmos császár meg is ficskázza érte agylágyult kedves rokonát.

A németek.

A világ népei közül a „germán óriás“, a német császár alakja emelkedik ki. Mint az oroszlan, megrázta sörényét és teljes férfiaságának erejében, hatalmasságában lép ki a világ elé. Igazság a vértje. Lovag-szellem. Minden szava ólomsúlyú és világot betöltő. Ember és aztán császár. Hadvezér és költő. Katona és pap.

— Előbb a templomba megyünk — ugymond — hadseregének — hogy a Gondviselés kegyelmét kérjük igazságos ügyünkben. Aztán a harezba vonulunk, hogy fegyvereinkkel dicsőséget szerezzünk hazánkunk.

És indulnak a hős német csapatok a harezba. Még gondolatban is megelőzik a szellem birodalom vezetőjét, a híres francia lobbánékonyságot. Nem fog rajtuk se tűz, se vas. S jó e hír.

— Bevettük Lüttich várát!

S egyszerre, mint a sasok Oroszlengyelország szívében járnak, hogy csatlakozhassanak hű szövetségeseinkkel, velünk.

Német villám cikázik már Páris környékén Német hajók szelepüvöltése: Libaut bombázzuk . . . angol cikázó hajót robbantunk.

Előre!

A francziák.

Hol van a szellemi világ büszke vezére Franciaország?

A cázár kancsuka szolgálatában.

Nem akartak mást, ők ketten, mint rabigába hajtani egész Európát. A francia el akarja rabolni az Istent a népektől, a szellem világtól, pénz és erkölestelenség fegyverével. A másik, az orosz alattomos-sággal, hazugsággal és a vad önkény fegyverével világhuralomra törekszik már régen.

A francia szellem vezető uralmának világtörténelmi bukása következett be.

A bankárok és részvényesek vezeték az oroszoknak gyámsága alá azt a pénzt fáltó nemzetet, mely egymagában nem mert meg-mocczanni sem a német ellen.

Előbb megrontotta a világ erkölcsi szellemét; most a kutaknak kolerabacilusokkal való megmérgezésre adta e szerencsétlen nép a fejét.

Sok ifjunak lelkét ragadta el a nemzeti szellemtől és a hitvilágtól hazánban is, sok pénzt szórtunk nekik a hóbortos divat utjain: ime most ismerjük. Most visszaadja. Rátámaszkodik a muszkára, a szolgaság országára, a melynek milliónyi parasztjait az orosz autokrácia sohasem használta másra, mint ágyutöltelékre.

Ót-hat milliónyi orosz paraszt felfegyverezve, még mint ágyu — töltelék is nagy tömeg. De vigyázatok . . . az igazságnak, a hősiességnek fegyvere pedig nagy, mérhetetlen hatalom.

Az anglus.

A jégbehűtött anglus — idegeskedik. Megmozdult és flegmatikájából ő is kilépett.

A világ legnagyobb uzsorása.

Ki hitte volna!

Az anglus azt monja, hogy Hollandiát védi, azért üzen háborút, mert Hollandián röpül sasként át a német hadsereg.

Tökéletlen!

Mintha nem tudná, hogy a francziák, az ő szövetségese . . . ugyanezt tették volna a németekre zudulandé, ha a németek meg nem előzik.

Az anglus fél. Sejtí, hogy a német győz. És akkor? És akkor? Ha a német Párisban terem és anektálja Franciaországot? Ő maga vallja: Nem leszünk abban a helyzetben, hogy döntő sullyal használjuk hatalmunkat, hogy meg ne történtté tehesük azt, a mi a háboru során történt. Nyugat Európa egyesülésétől fél az anglus, a mi az ő szerepén, a világ legnagyobb uzsorázó szerepét is tönkre silányítja.

A német tisztában volt, hogy az anglus neki háborút üzen. Most az anglus — tart Németországtól.

— Saját határainkat kell megvédeni, mondja. Ime idáig jutott a büszke Anglia is.

Az olaszok.

Közfeltűnést kelt, hogy az olaszok, a hármasszövetségnek egyik tagja — semleges. Még ma sem tudjuk és nem tudja a világ, hova hajlik.

Ne bántsuk az olaszt!

A szövetségi szerződések titkosak. Nem ismerjük. És így senki sem mondhat véleményyt arról, hogy Olaszország mire van kötelezve.

Nagy meglepetésnek lehet tanuja a világ az olaszoknak felkerekedésével, annyi bizonyos.

Románia.

Az orosz lapok dühösen írják — Romániáról. Ez sokat jelent! Az a bizonyos eljegyzés — elmaradt. Jobb, ha Románia maga veszi észre magát! Románia így, Románia úgy.

Mi közben Románia kijelenti, hogy semlegességét megtartja. Ha azonban az orosz csapatok benyomulnának a román határon és nekik, Romániának harezba kellene szállania: a hármasszövetséghez csatlakozik . . .

Szerbia, Montenegro és Bulgária.

És megtörtént a nagy akasztófa-humor, ekkó tragédiánte és komédiánte: Szerbia hadat üzent Németországnak is. Montenegro pedig velünk hadi állapotban levőnek jelenti ki magát.

Szerbiáról most már tudjuk, hogy azért kellett hadat üzennie a németeknek, mert nagyon kényelmetlenül érezte magát, hogy a német konzul lássa, tanuja, megfigyelőlegyen az ő nyomorúságának. Montenegroval is csak elbánunk. A hálátlan Szerbia, a ki a vérvesztett Bulgáriát úgy, de úgy becsapta, megcsalta, nem átalja, hogy szívességért könyörögjön szomszédjánál a bulgároknál. Meg is kapta a választ. Bulgária undorral fordul el a királygyilkos Szerbiától.

Es mi? A mi lelkes hadseregünk.

A lelkesedésnek, a szívek együttdobbanásának lázas és szent türelmetlenségével mondogatjuk:

— Még sem vették be a mieink Belgrádot . . .

— Még sem indult meg a döntő csata! És így tovább!

Es jönnek a hírek . . . dicső tettek, bravurok, hős életfeláldozások . . . majd egy csepp üröm a felfujt, a csudálatosan szétrepült hólyagok!

Örülünk a jó híreknek. Ne üljünk fel — a rosszaknak.

Hadseregünk még nem kezdte meg a rendszeres támadást Szerbia ellen. Ez persze nyugtalanítja a mi közönségünket, Mindnyájan azt szeretnénk volna már olvasni, hogy Belgrád, Jabac, Szemendria, Pozserevac, Kragujevac és a többi rác város már mind a mi seregeink által van megszállva. Erről azonban pozitív és hivatalos hír még nem érkezett. Ugy látszik, a mi hadvezetőségünk csak az egész sereg megfelelő részének a Duna és Drina partján való koncentrációja után fog bevonulni egyszerre és kardesapás nélkül az ország szívébe behatolni. Avagy talán ki akarják őket éheztetni, hogy vérvesztés nélkül, mint az ártalmas fenevadak pusztuljanak el? A legközelebbi napok majd meghozzák a feleletet.

Az alatt a német sereg nemcsak egy esomó orosz várost foglalt már el, hanem Belgiumon át diadalmasan vonul be Páris felé, úgy, hogy mire a francziák az első ijedségből felocsudnak, a németek már Párisban fogják diktálni a béke feltételeit.

Legyünk tehát nyugodtak.

Egy bizonyos, hogy jól kezdtük. A jó kezdet már félsiker. Büszkék vagyunk hadseregünk felszerelésére, lelkes, felemelő kedélyére és hősiességszájára.

És ne sirassuk a harezba indulókat. Ma minden egyes katona nemcsak a királyért, nemcsak a hazáért, nemcsak a világkultúráért harezol, hanem édesanyja, szülei, hitvese, gyermekei életéért is. Mi erősek vagyunk, semmi ok az aggodalomra. A Németbirodalom és Olaszország s ha kell Románia, Svédország,

Bulgária, Törökország, Japán és Amerika hadereje oly rettenetes erőt egyesít az orosz, francia angol és szerb sereg ellen, amely egy pillanatig sem hagyhat kétségben az iránt, hogy a világ legnagyobb háborujából mi kerülünk ki győztesen.

A helyzet ma a következő:

Oroszország, Anglia és Franciaország mozgósított és harezban van. Németország és mi szintén, Olaszország pedig csak részlegesen és még nem tudni mit szándékozik tenni a jövőben. Svédország, Norvégia, Dánia, Német-Alföld, Belgium és Svájc szintén mozgósítottak, hogy semlegességüket megőrizték, a balkáni államok közül Görögországról nincs hír, Bulgária és Románia semlegesek, Törökország szintén mozgósított, hogy határait megvédelmezze és aknákat rakott le, hogy a Dardanelláknál elzárja az orosz haderő útját. Spanyolországról és Portugáliáról nincs hír.

Fontos lépést tett az amerikai Unió, amidőn határozatot hozott, hogy idegen kereskedelmi hajók elkobozását meg fogja akadályozni és ezeket az amerikai lobogó védelme alá helyezi.

A kém.

A főváros tömegében elfogtak egy zsebmetszőt. Kiséri két csendőr, mire a tömegből felkiáltanak:

— Kém, kém!

— És el kezdik kegyetlenül — lincselni.

A zsebmetsző ordít. És összetett kezekkel könyörög:

— Jaj, ne bántsanak. Nem vagyok én kém. Hazai zsebmetsző vagyok csak.

Háziezredünk eskütétele.

Tábori mise a Deáktéren.

Ünnepi beszédek.

Egész hadseregünket a mi lelkesedésünk karolja át. Szívünk dobbanásai kísérik, ha látjuk vasuti állomásainkon keresztül vonulni, ha szemléljük hullámos mozgásukat városunkban.

De mégis, úgy van az ember! A mi itthon is, a mit közvetlenül a miénknek nevezhetünk! azt forró lehelletünkkel, édes becézgetéssel dédelgetjük. Szinte összeborulunk velük!

Micsoda jelenet, micsoda kép volt tehát az, mely élénkbe tárult szombaton délelőtt, mikor a mi házi ezredünk katonái felesküdték!

Az a hullámzó népsokaság, melyben összevegyült a gyermek az öreggel, a nemzet honleányai, ifjaink, deresedő férfiakkal eltörölhetlen emléket hagy szívükben a képről. Magukkal fogják hordani keblükben az élet utain végig s mint a daliás időknek lobogó lángjai fognak felgyulni időnkint az emlékezetben.

Oh ne mondjátok, hogy a katonaság ünnepe volt ez! A nemzetnek, a szőke Szamosmenti magyarságnak ünnepe volt. A mely ünnepben az egész nemzet lelke reszketett, az egész nemzet szive dobogott és azezős akarata villámlott be a közeli jövődöbe. A mely ünnepben katonaság és polgárság egymás keblére borult.

*

Kora reggel indul meg a népvándorlás a hatalmas Deák-tér felé. Rajokként érkezik a mintegy 3000 főnyi legénység is, kiket nagy szakaszokban állítanak fel a vezénylő tisztek. A róm. kath. vallású legénység a székesegyház előtti téren, a reformátusok a Rooz vaskereskedése előtt, a gör. kath. a Pannonia előtt, az izraeliták pedig a Várdomb-uteza felőli oldalon foglaltak állást.

Kilencz óraker összehoznak a székesegyház harangjai és kezdetét veszi a Tábori mise, melyet Benkő József apátplebános mond. Mise végeztével a székesegyház előtti pódiumra áll és onnan beszél a kath. vallású vitézekhez. Beszédét „Szamos“ laptársunk így jellemzi:

— Megható volt, amint a teljes papi ornátusban beszélő korosabb lelkész keményen, katonásan buzdítja egyenruhás testvéreinket. Férfiasan komoly, katonás volt minden szava, dicséretére vált volna a legkeményebb kato-

nának is. Bakács érsek, Kapiszirán János jutott az eszünkbe.

Ezen közben a gör. kath. oltáránál is megkezdődött a Tábori mise, mely után Demjén Titusz hittanár beszélt. Tüzesen, szépen és hazafiasan. A másik oldalon pedig Békely Lajos ref. lelkész csengő szónoklata hallatszott. Mintha harezí riadót hallottak volna kipirult arcú katonáink, oly plasztikusan emelte ki a jelen idők jelentőségét a szónok. Majd Duszik Lajos beszél az evangélikus legénységnek fiatalos tüzzel és határtalan lelkesedéssel. Okos beszédet mondott az izraelita katonaságnak Jordán Sándor dr. főrabbi is. Beszédének hatása alatt a legénység szinte könyekben tör ki.

Most újra felharsan az ezredkürt trombitája. Az esküre készülnek katonáink.

Tisztek lovai száguldoznak, harsány kommandóval frontot alkotnak a Deák-tér közepe felé.

Tánczólován a középre irramodik Fränberger ezredes és felhangzik rövid, katonás, aczélkemény beszéde:

— Soldaten!

Az elhatározásnak, a halálmegvetésnek, az önfeláldozásnak szakgatott kiáltásai ez a beszéd.

Aztán következik a magyar beszéd. Hetvay Albert őrnagy szól a vitézekhez. Ez a népszerű őrnagy felülmúlja önmagát, a katonát forró, lüktető beszédjével.

*

Ki tudná hiven leírni magát az eskütételt. Látni, hallani és érezni kell az ilyen esudásan felemelő jelenetet. Mikor 3500 ajakról egyszerre morajlik az eskü szava, melybe belevegyül a hatalmas érezsava: a székesegyház zugó harangja. Az Istent hívja tanubizonyosságul Szatmár és Szabolcsvármegye fiai, az „ötösök“, hogy esküjükhöz az utolsó lehelletig hívek lesznek. Győzni vagy meghallni!

Az eskütétel után a Himnusz hangjai is felhangzottak. A tisztek sapkához emelték kezeiket, a szent, a féltett zászló meghajlik, a legénység pedig háttájkban tiszteleg a magyar himnuszban.

És szinte megfagy az ember ereiben a vér, mikor látja, mint borul le imára ezer és ezer csatába induló vitéz a Hadak Ura, a Mindenható Isten előtt alázatos szívvel. Micsoda lélek száll most azokba a fuvó hangszerekbe is! Öröm, remény. Sirás és bucsuzás. A viszontlátás és az elválásnak godolata. Lány a hangja ennek a melódiának, mint egy nemzet fájdalomja, bizalom keltő mint a hitnek imádsága, és erősítő, mint az Isten oltalma.

Eskütétel után a Szatmári Jótékony Négyesület nevében Jékei Károlyné alelnöknek megkoszoruzta a zászlót.

Végre Vajay Károly dr. polgármester lép a pódiumra. Meg kell adni, hogy a hol városunkról, a mi ügyünkről, a mi fiainkról, a mi képviselőünkről, a mi katonaságunkról és polgárságunkról van szó, ott a mi Vajay Károlyunk mester. Most is, e beszédben, e fellépésében igazi polgármester volt.

Az ünnepség befejeztével az ezred a katonazene hangjai kíséretében diszfelvonulást rendezett a Szécaenyi uteza sarkán álló zászló előtt.

M.

A mi gyermekeink. A mi gyerekeink nem régi gyerekek, akik papirocsákót tesznek a fejükre és pléhkarddal játszanak háborusdit. Nagyon komolyan beszélnek a háborúról.

Két kis gyerek megy a Kossuth Lajos-utezán. Az egyik kilencz éves, lehet a másik, legfeljebb tíz.

— Vegyünk ujságot, mondja az egyik.

— Vegyünk.

Az egyik kivesz egy krajezárt, a másik kettőt. Ujságot vásárolnak.

— Végre! Az orosz megmutatta rejtett gazságát, mozgósított.

Hadd tegye! A német haderő ereje ellen gyöngö lesz.

— Az olasz is mellettük van.

— Japán sem lesz közömbös.

Igy folyik a kis fiúk között a tárgyalás. Az egyik kis fiu tíz éves lehet, a másik kilencz . . .

NŐK VILÁGA.

Irgalmas nővérek a hareztéren és itthon a betegeket ápolják.

Egy híres tábornok mondotta, hogy irgalmas nővérek nélkül nem kezd háborút. Másik nagy hadvezér így szólott:

— Mit csinálnánk mi, ha irgalmas nővéreink nem volnának.

Krisztus menyasszonyai is megmozdultak, a mint a hadüzenet harezba szólította katonáinkat. A csendes, dolgos, imádkozó apácák egyik része a hareztéren kívánczik, hogy a sebesült katonákat ott rögtön ápolhassák. Már százakat válogattak ki az irgalmas nővérek közül, kik egyenesen a hareztéren mennek. Hogy mit jelent ez, csak azok tudják, a kiknek fogalmuk van a háboru borzalmairól. A kik látják a vérző sebeket, az iszonyuan vonagló, eltorzított husdarabokat, czafatokat és hallják a fájdalomnak jajkiáltásait.

Néma áhitattal és rajongó bámulattal üdvözlünk benneteket, a hareztéren siető hős apácák. Isten vezéreljen benneteket, a haza áldása kíséri lépteiket.

*

A szatmári anyakolostoron is hatalmas vöröskeresztes fehér zászlót lenget a szél. Mit jelent ez a fehér lobogó, megmondja az épületen olvasható felirat. Kizárólag katonai kórház számára fenntartott épület.

A szatmári anyakolostor ugyanis három nagy épületét bocsátotta rendelkezésére a hadviselésnek. Ez épületek már be is vannak rendezve a — sebesültek számára. Az anyaház minden tagja rendelkezésre áll az ezredorvosoknak. Első sorban itt ápolják tehát a nővérek a sebesülteket. De ha a szükség úgy kívánja, más városban berendezett katonai kórházban is vállalkoznak a sebesültek ápolására.

A szatmári nővérekben is meg van a készség arra, hogy ha felszólítást kapnak . . . mennek, indulnak a hareztéren. Ám de az itteni, az ő kezelésük alatt levő kórházak előreláthatólag nagyon le fogják őket kötni.

A hadsereg értékét, a harezolás humanizmusát, nem csak a hadsereg képzettsége, hősiessége jellegzi. Fő dolog, hogy egy nemzet, egy hadsereg mikép tudja sebesültjeit ellátni Hiszen nem éppen a golyózápor pusztítja azonnal az embereket, de az ápolás hiánya. A sebesültek elhagyatottsága és gondviselésének hiánya. Ime, azért mondták a leghíresebb hadvezérek, hogy irgalmas nővérek nélkül nem viselhetnek háborút. Mert tapasztalatból, hősiességéből tudják, mit jelentenek Krisztus menyasszonyai — a háboruban.

Mester.

A spanyol király inkognitója. Alfonz spanyol király szeret ismeretlenül utazni az országban. Nemrég autójával Castiliában járt és nagyon egyszerű fogadóban szállt meg, ahol úgy bántak vele mint akármelyik turistával. A szobája egyszerű volt, még tükrrel, sem dícselkedhetett. Reggel a király borotválkozni akart és ingujjban szaladgált a fogadóban hogy tükröt szerezzen. Nagynehezen kapott a szolgától egy homályos tükördarabot és szerencsésen elvégezte a borotválkozást. Amikor vissza adta a tükröt a leány megszólította:

— Ön finom urnak látszik. Talán bizony az udvarhoz tartozik?

— Meglehet, — felelte a király.

— A király számára szokott dolgozni.

— Néha.

— És mit dolgozik ön a király számára?

— Kíváncsiskodott tovább a leány.

— Oh mindenfélét, — felelte Alfonz, — most például — megborotváltam.

Hogy hívják?

— Hogy hívják az új inast?

— Sehogy sem hívják, csengetnek neki.

Magyarország Védő- Asszonya.

(Patrona Hungariae.)

Szombaton ünnepeljük Nagy Boldogasszony napját. Annak a történeti valóságnak emlékét, mellyel első apostoli királyunk ezt a mi hazánkat, Magyarországot a bold. Szűz Mária oltalmába ajánlotta.

... 1038. esztendőben aug. 15-én nagy szomorúságba borul a magyar nemzet. Első apostoli királya halódik. Övéi körülveszik a bucsuzót, kinek lelke szállóban van, de mintha még egyszer felragyogna, miként a királyi nap, mikor eltűnni látszik a biboros fellegekben. És miután egyetértésre intené övéit, az ország főpapjait, nagyjait, a kik körülveszik, felemelkedik... és Magyarországot az ő féltett hazáját, a magyar népet, az ő keresztény népét a bold. Szűz oltalmába, védő szárnyai alá helyezi. Minden időben. Minden generációban. Minden örömben és viharos bubánatban egyaránt. És aztán... sóhajta szállott a nagy király lelke... az örökkévalóság glóriájába.

Nagy idők multak azóta. Századokról-századokra szálló nagyidők.

Es a magyar nemzet sose felejtette el a nagy király végrendeletét.

Mindig Védőjének, Nagyasszonyának, oltalmának, nagyságos égi királynéjának tekintette, vallotta tettekkel, hódolataival hirdette a bold. Szűz Máriát.

Imádságaiban, énekeiben, mindennapi életében, örömeiben, bánatában lelkéhez, szívéhez kapcsolta e lovagias hódolatot. Harezaiban, ünnepeiben, zászlóin, pénzein nagy valamást tett mindenha erről a testamentumról.

Es ime... ma is, nagy idők után még nagyobbakban... megrezdül a nemzet lelkében az ősi hur. Elébe tárul a nagy testamentum. A hadüzenet, az igazságait, a nemzet becsületéért vivandó harezi tudat első pillanatában a nemzet lelkének mélységes mélyéből ajkára szökik az imádság:

— Magyarország nagy Pátrónája, boldogságos Szűz Mária, könyörögj érettünk.

Es felzendül templomainkban, körme-neteinken a százak éneke. Bugva-zugva száll Budának és templomából a szózat:

*Boldogasszony Anyánk,
Régi nagy Pátrónánk...
Nagy haczokban lévőn
Igy szólit meg hazánk:
Magyarországról, megtért hazánkról
Ne feledkezzél meg, szegény magyaokról.*

Es így zug-bug szerte a hazában. A hol csak imádságra nyílnak a lelkek. Pedig ma minden magyar lélek — imádkozik.

— Magyarország Pátrónája könyörögj érettünk.

Szent Tiburezius napja.

Augusztus 11-én a Szentek Életének sorozatában szent Tiborezius vértanu életéről olvasunk. Mint pogány ifju keresztelkedik meg apjával egyetemben. Apja magánéletbe vonul. A fiu azonban beleveti magát az üldözések viharába és bátran, elszántan védi a keresztényeket. Vigasztalja a foglyokat. Erősíti martir halálra vitt testvéreit. Buzgósága jutalmául szubdiakonussá szentelik. Most még nagyobb hévvel munkálkodik. Különösen nagy sikert arat az ingadozó keresztények megerősítésében. Okossággal, szelidséggel és a hol kellett eréllyel tartja meg hitükben keresztény testvéreit. Ezen buzgó törekvésének lesz áldozata is. Egyik barátja adja fel a pogány vagy tagadja meg Krisztust vagy tüzes szenen kell járnia. Tiburezius az utóbbit választja. Már izzik előtte a tüzes parázs. Ő bátran, félelem nélkül megy feléje. A tüzes parázst azonban keresztel jelöli meg. S ime mikor reája lép... mintha bársonyos pázsitos mezőn járna... Oly kellemesen érzi magát a parázs fölött.

— Jöjj te is, szól oda bírójának. A te hamis isteneidhez fordulj, hadd tegyen veled hasonlót, mint velem cselekedett az én igaz Istenem.

A bíró szörnyű dühbe gurult e kihívás hallatára. Bűvészetnek tartja a csudát s már ezért a bűnös cselekedetért is megérdemli Tiburezius a halált. Tüstént végre is hajtották. 295-ben Kr. után. Szent Tiboreziust a hívők mindig példaképnek tekintik abban, hogy ne csak a békés időkben, de az *üldözések napjaiban is rendíthetetlen* hü katolikusok legyünk.

*

Megyéspüspökünk e szent vértanu nevét viseli. Névünnepe, *tegnap* a székesegyházban *hálaadó szentmise* volt, melyet *Pemp* Antal püspöki helynök ecelebrált a kebelbeli áldozópapok teljes segédletével. A püspök, ki székhelyén van, elvonultan, csendes elmélkedésben töltötte névünnepe. A palota hivatalos helységében e napon kitett iven több előkelőség, a papság és testületek jelentették hódoló üdvözlötüket. —

A király munkában. Ófelsége állapota kitünő. Rendkívül élénk s minden iránt érdeklődik. A király kora reggeltől késő estig dolgozik s a legfontosabb államügyeket ő maga intézi el. A kihallgatások egymást érik dolgozószobájában. Ófelsége nagy megelégedésének adott kifejezést a mozgósítás gyors lebonyolításáért.

A király születésnapja. A székesegyházi énekkar f. hó 18-án a király születésnapja alkalmából helybeli műkedvelő urak és hölgyek szives közreműködésével, *Sepsy* Márton segédlelkész vezetésével a következő egyházi énekeket adja elő a 9 órai ünnepi mise alatt: *Pataki* L. Te Deum laudamus, felváltva chorális, org. kísérettel és a *cappella* 4 szóllamu vegyeskar. — *Chorálisok* orgonával: Introitus és Communio. — *Beltjens* J., Missa quinta in honorem s. Ludovici. — *Milnerer* I., Graduale: Benediktus es. — *Tresch*, Offertorium: Benediktus sit. — *Mise* végén: *Pataki* L., Néphihsusz. — E négy utóbbi a *capella* 4 szóllamu vegyeskar.

A trónörökös pár a közönséggel együtt énekelte a Himnuszt. A főváros közönsége fáklyásmenettel rendezett a trónörökös pár tiszteletére. Az egyes dalok eléneklése után fonséges szép jelenet következett. A Himnuszt kezdette énekelni a közönség. Károly Ferenc József főherczeg tisztelgő állásban énekelte a tömeggel a nemzet imádságos dalát. Egyszer csak felkiált a tömeg: — Zita is énekel!

Es valóban Zita királyi herczegasszony kedves, esengő hangja is beleszendült a nép énekébe... A közönség pedig kipirult arccal, a jelenet hatásának forró izzásában mondogatta:

— Erzsébet királyasszony után Zita asszony lesz — a mi megértőnk.

Egyházmegyei hírek. *Csókás* Vidort a szatmári kir. kath. főgimnázium helyettes tanárát a miniszter rendes tanárrá nevezte ki. (a IX. f. o.) — *Behívott katoná lelkész.* Zupka Vilmos tibi segédlelkészt a cs. és k. hadkiegészítő parancsnokság behívta a kassai 20. számú helyőrségi kórházhoz. — *Tanítói kinevezések.* Az egyházm. hatóság Pirmaga Bélát a lakárdi r. k. iskolaszék választása alapján lakárdi kántortanítónak nevezte ki.

Adományok. A szatmári székeskáptalan a tartalékosok családjainak segítségére 1000 koronát; a Vöröskeresztnek is 1000 koronát adományozott. — *Páskuj* Imre kereskedő a háboru alatt minden üzleti bevételének 3 százalékát felerészben az itthonmaradt családok segélyezésére, felerészben a Vöröskereszt egylet javára ajánlotta fel s azt havi zárlat alapján fogja beszolgáltatni. — A szatmári *takarékpénztár-egyesület* 1200 koronát küldött a polgármester kezéhez egyelőre, a tartalékosok családjainak részére. — A szatmári *Leszámitoló bank, a Vármegyei takarékpénztár* 500—500 koronát adományozott ugyan e célra.

Apró hírek. Az itthonmaradt és segélyre szorultak közül 400 család jelentkezett 800—1000 gyermekkel. — *Zabary* bácsi meghalt. városunk e régi tipikus alakját hétfőn délután eltemették. — *Szamosba fult gimnazista.* Balogh Miklós faipari szakiskolai mű-

vezetőnek 16 éves gimnazista fia hétfőn délelőtt a Szamosba fult. A nagyberki lanka mellett az uszói nem tudó fiut az örvény elsodorta. — *Az ápoló nők* száma betelt a Vöröskereszt Egylet szatmári fiókjánál.

Tanári kinevezések. A vallás- és közokt. miniszter Pfister József, Szelezky Mihály szatmárnémetii kir. kath. főgimnáziumi helyettes tanárokat a IX. fiz. osztály 2. fokozatába rendes tanárokká nevezte ki.

Kormánybiztos. *Molnár* Viktor v. b. titkos tanácsost a miniszterium a 6ik hadtestparancsnokság területére s így Szatmármegyére nézve is kormánybiztossá nevezte ki.

A népfelkelők esküje. Hareza indul a 12. honvéd gy. e. népfelkelők zászlóalja is Elindulásuk előtt ők is esküt tettek hétfőn d. u. Az eskületétel ünnepehez a Deák-téren ment végbe. A katonákhoz Lőrinczy Béla alezredes lelkeshangu beszédet intézett.

Hétezerenyolcszáz főből álló csapat, orosz—lengyel katona a hareztéren megadta magát a magyar csapatoknak. Beszállítják őket az országba. Ezen katonák közül *négyezret* Szatmáron helyeznek el. A körületesi tanyákon szállásolják el őket és itt maradnak fegyver nélkül a háboru befejezéséig.

Az aprópénz. Így háborus időben a tömeglélek törvényei alaposan félelemben kergetik a népet. Mert izgatják és félre vezetik. Így például keresve keresik az ezüst és nikel aprópénzt, mert azt hiszik, hogy a papirpénz értéke leszáll. Nem kell félnie senkinek, hogy ez be fog következni. A papirpénz értékét veszedelem nem fenyegeti. A mi papirpénzünknek mindig lesz annyi értéke, mint az ezüst vagy más veretű pénznek. Különben az Osztrák-magyar bank gondoskodik arról, hogy a mindennapi élet forgalmából netán ideiglenesen kivont aprópénz ne váljék érethetvő.

Akik a népet félrevezetik. A kormány értesülvén róla, hogy egyesek lelkiismeretlenül azt a hirt terjesztették, hogy a katonai ezélokra megvett lovak ára fejében adott elismerő ezéduálnak egyáltalában értékük nincs és azokat senki beváltani nem fogja. Másrészt a rendivüli események folytán a papir pénz értéke leszáll. Mivel pedig aki ilyen híreket terjeszt, másnak nyilvánvalóan kárt okoz, ez az eljárás pedig a bitő tvk. §-a által büntetendő eljárást képezvén, a büntető törvénykönyvbe ütözköz, és hasonló üzelmek az amügy is nyugtalan tömeg izgalmanak fokozására szolgálhatnak a hasonló alaptalan kijelentések, így ezen eljárásnak a legnagyobb buzgalommal és szigorussággal való megtorlása kívánatos: a kormány utasította közigazgatási hatóságokat, hogy ez irányban a büntető eljárás megindításáról gondoskodjanak. Fölkérte továbbá azon egyeseket is. akik a közönség köréből emez üzelmek folytán megkárosultak, hogy panaszt tegyenek, és bárki, aki ez üzelmekről tudomást szerez, azokat haladéktalanul az illetékes helyen följelentse.

Hány bolgár lakik Magyarországon? Körülbelül harmincezer. A főváros környékén tíz tizenkét ezer bolgár tartózkodik. A bolgárok halalos ellenségei a szerbeknek. És a vad szerb nép rászolgált. Most temérdek bolgár önkéntes jelentkeztek a mi háborunkban való szolgálatra. Itthonról is, Bulgariából is. Egy bolgár például így nyilatkozott: — Két fiam hagyom itt. Megmondtam az asszonynak, hogy még a legkisebb fajtájukba is oltsa be a szerb gyűlöletet. A másik bolgár megmutatta sebé. Pililip alatt kapta a mezei hareztéren. Szerb esizma rugta, mondja. Azt hitte a hitvány rácz, hogy halott vagyok. Hanem most meggyek ellenük. Ha Isten segít kamatostul adjuk vissza nekik.

A hadi menetrend. Augusztus 6-án életbe lépett a hadi menetrend. Megszűntek a személy és gyorsvonatok közlekedése. Vasutvonalaikon katonákat szállító vonatok. közlekednek, vagy a harezterekre viszik a szükséges teherszállítmányokat. A közönség részére csak a posta vonatok maradnak melyek bizony ritkábban közlekednek. A főváros ujságok és általában a levelek nagy késéssel érkeznek. A közönség megérti ezt a nagy-

fontosságú intézkedést és szívesen hozza meg a türelem áldozatát a nagy hazafiasság érdekében. A mi lapunk esetleges késéseit is e körülménynek tulajdonítsa az olvasóközönség.

Francozia-ellenes bojkott. A francziáknak a magyar alattvalókkal szemben tanusított brutális bánásmódjára, Budapesten bojkott-mozgalom indult meg a francozia áruk ellen. Bizony a mi szegény országunk temérdek pénzt dobott ki a francozia divatra. A divatnámor a francoziáknak rengeteg jövedelmet biztosított, Magyarországból és állandóan. Hát most kijózanodtak a magyarok is ebből a mámorból nem csak Budapesten, de minden városban.

Működnek a tábori posták. A nagyváradi posta és távirda igazgatóság közli, hogy a hadrakelt seregnél a tábori posták működésüket f. évi augusztus hó 4-én megkezdtek. Tábori postákhoz közvetíthető küldeményeket összes posta (távirda távbeszélő)-hivatalok fölvehetnek. A küldemények címzésére nézve a posta (távirda távbeszélő-hivataloknál és postaügynökségeknél kifüggesztett hirdmény kellő felvilágosítás nyújt.

A Dónát-napi bucsu. Donát napja, mely máskor városunkban és a hegyen oly mozgékonyt keltett — az idén csaknem észrevétlenül osonn el. Minden lélekben minden szívben a vérzivataros gondolatok és érzések uralkodnak. A Dónát kápolnában azért megvolt az istenisztelet. A szentmisét az erdődi hegyen időző Szabó István prelátskanonok mondotta. Ugyanő tartott az erdődi híveknek és a szatmári hegyen időző közönségnek részére értelmet és szívet fogó lelkes hazafias beszédet. E napon benedíktálta a preláts az a keresztet is amelyet a hívek a Dónát kápolna mellett állítottak fel.

A korosmák zárasi ideje. Tankóczy Gyula főkapitány a következő üdvös rendeletet bocsátotta ki: Tudatom a város közönségével, hogy a kormánybiztos ur az 1913. XLIII. t.-c. 5. §-a az ide vonatkozó szabályrendelet hatályon kívül helyezésevel elrendelte, hogy a város bel- és külterületén pálinka, sör és sör kimerések, vagy az ilyen szeszes italok kimérésével foglalkozó összes üzletek és korosmák a mai naptól kezdve hétköznapokon d. u. 6 órakor, vasár- és ünnepnapokon d. e. 10 órakor bezárandók és azok reggel 5 óráig zárva tartandók. Felhívom az összes szeszes italok kimérésével foglalkozó üzletek, korosmák, bodegák, vendéglők, kávéházak stb. tulajdonosait, hogy üzleteiket a fent megjelölt időben zárják be és fent megjelölt idő előtt ki ne nyissák. Felhívom továbbá a többi pálinka, bor, sör kimérésével foglalkozó üzlettulajdonosokat (szatócsok, vegyes, fűszerkereskedők stb.) hogy hétköznapokon d. u. 6 óra után, vasár- és ünnepnapokon d. e. 10 óra után reggeli 5 óráig szeszes italt ki ne adjanak, mivel ezen rendelkezés áthágói 200 azaz kétszáz koronáig terjedhető pénzbírsággal és az italmérési engedély elvonásával sújtanak. Jelen rendelkezés nem terjed ki a Pannónia, Victória, és netalán tölem engedélyt nyert kávéházak, illetve vendéglők és kaszinói helyiségekre.

A moratórium meghosszabbítása. A múlt héten elrendelt moratórium határideje a vége felé közeledik; ezért a kormány elhatározta, hogy meghosszabbítja a moratóriumot. Az eddigi dispoziciók szerint a moratórium legkésőbb ez év október 15-ig fog tartani.

A helybeli nőegyesület elhatározta, hogy a háború szomorú következményeivel szemben akciót indít. Különösen arra törekszik, hogy a vöröskereszt-egyesületet támogassa minden erejével és azt a hatósági és társadalmi mozgalmat, mely városunkban a háborúba vonult katonák hozzátartozóinak felségélyezésére megindult.

Az arany szállító autók. Azon hírek, melyeket az újságok holmi francoziaországi autókrol, millió aranyknak Oroszországba való becsempészéséről írtak — mesének bizonyosodtak. Csak azt esudáljuk, hogy aki ezeket a meséket kitalálta, nem látta be, hogy olyat ír, olyan súlyu aranytömegről mesél, amely még a mesében is mesék.

A vidék.

Magyarország népének csaknem 70%-át a földművelő, a gazdálkodó nép teszi. A miből következik, hogy a hadi seregekben is a nép fiait, különösen a földműves népet vesz részt óriási mértékben. Gondoljuk csak meg, mit hagyott ez a nép otthon a mezőkön a munka nagy idején. És gondoljuk meg, hogy az itthonmaradtak családjai, bizony ennek a lakosságnak lesz aránylag a legnagyobb küzdelme, harcza a szükségkel, a nélkülözésekkel talán a nyomorral is. Ne feledjük, hogy a nemzet nagy tömege a nép. A nemzetnek kell, segítő karját a nép felé nyújtani: Segíteni és mindent elkövetni, hogy mikor a városokban lázas izgatottsággal, szinte esudásan gondoskodnak az itthonmaradtokról: ne feledkezzünk meg a vidékről; ahol a tulajdonképpen való nemzet él és nélkülöz.

Az iskolák és a háború. Neterda M. dr. osztálytanácsos, a közoktatásügyi miniszterium népoktatási osztályának helyettes vezetője, így nyilatkozott az iskolák működéséről a háborús időkben: Nem történt még intézkedés e tanév kezdetének elhalasztásáról. Kétségtelen azonban hogy ha szüksége merül fel, meglesz a rendelet. Ebben az ügyben az én fellegómságom az és annak idején olyan értelemben tesz javaslatot a miniszter urnak, hogy mivel a népoktatási törvény csak arról intézkedik, hogy a tanításnak falun nyolcz hónapig, városban pedig kilenc hónapig kell folynia, ellenben az nincs megszabva, hogy mely hónapokban történjék a tanítás, ennél fogva ha később kezdődik a tanév a nyolcz illetőleg kilenc hónap attól számítottik s így később végződik a tanév. Különben pedig esetről-esetre meg kell majd vizsgálni, hogy szükséges-e eltölés. Hiszen azonban idősebb tanító van s így meg van a lehetőség az iskola megnyitására, helyesebb a szülőkre való tekintettel is, ha a rendes időben megkezdődik a tanítás. Bone Odön miniszteri tanácsos, a közép- és felső iskolák ügyosztályának vezetője, ezeket mondta: Az iskolákkal ez idő szerint a hadügyi kormány rendelkezik, hiszen minden iskolát lefoglaltak a katonaság számára. A mig ez az állapot tart, természetesen fizikailag lehetetlen megkezdeni a tanítást. A mi pót- és magán vizsgák terminusait illeti, hát itt is a háborús állapot tartama az irányadó. Ezeket a vizsgákat sem lehet megtartani a normális időben, ha még katonai szolgálatot teljesítenek a tanárok.

Hány golyótól hal meg egy katona? Bizonyára elég egy golyó is ahhoz hogy az ember a föbe harapjon. A háború azonban kiméletesen bánik az emberrel. Szász Mórész híres hadvezér feljegyzése szerint 125 font ólom és 33 font puskapor szükséges ahhoz, hogy egy katonát a háborúban megöljenek. Gassendi francozia tudós szerint a solferinói ütközetben, ahol a francoziák és szardíniai az osztrákokkal állottak szemben, az osztrákok átlag 700 golyót lőttek ki, hogy egy ellenséges katona megsebesüljön, és 4200 golyót hogy meghaljon. Nem is 125, 252 font löport lövöldöztek el az osztrákok, mig egy ellenfelet leterítették. Pedig a solferinói a világtörténelem legvéresebb csatáinak. A francozia-német háborúban átlag minden 1300 lövésre esett egy halott, mely adatból kitűnik, hogy a németek higgadtabbak és jobb lövők. Ezen tapasztalatokra vezethetők vissza a hadsereg vezetőinek az a törekvése, hogy az egyes katona biztos és higgadt lövésére fektetik a fősúlyt.

Makóczy Géza — papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szíves figyelmébe modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal, jutányos árak mellett készülnek. Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

NÉPHUMOR.

Háborús—Mókaságok.

Akkor még mindig rendben vagyunk.

— Hallotta bátyám, hogy a szerb háton ezer emberünk elpusztult.

— Nem én esém, de nem is hiszem.

— De hát, azt megirták-e, hogy a másik ezer a helyébe sietett.

— De meg ám!

— Akkor még mindig rendbe' vagyunk Ecsém!

Az a könny.

— Hát 'iszen embör. az embör. Bizony, hogy megindul az embör könnye, még meg is csordul, mikor a családjától bucsul vesz. De osztég ... mikor a határ elmulik ... ide haza sajnálja az embör azt a könnyet is ... és tanítja a szerbeket emberségre, hogy mikor megverjük ő kigyelme is tudja, mi az az emberi könny. Az a könny.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Vidéki. A mi háborunk nem Bosszu a trónörökösért. Keresztény nép nem bosszul. Büntet, fonyit és — megtanítja a vad népet annak rendje és módja szerint. — **Beregzász.** V. M. El vagyunk zárva a világtól mi is. Üdvözlét. — **Vándor.** Nem rossz. Hogy háborús időben a szerkesztők is dupla lónungot kapjanak. Tessék kinyitni az országot; mi felét odaadjuk az itthonmaradtak segélyezésére. Bár c-ak annyi kalács lenne — mint tanács. — **Előfizető.** Most még sikerült ennyit adni lapunkban. A számtól azonban nem leszünk ebben.

... a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

Tüzifa eladás.

Kitűnő száraz *bükk, tölgy, cser, tüzelő hasábfá* és *felvágott fá*, ugyszintén *tüzelő szén* vagononként és ölenként kapható igen olcsó áron

GRÜNFELD SÁMUEL
fakereskedőnél Szatmár, Royal udvara.
Telefon 278.

Hóditó körutra indul az új kőbányai sörfözde:

FŐVÁROSI SÖRFÖZŐ R. T.
KŐBÁNYÁN

Főrtáros:

Weinreb Márton és Fia Szatmár,
Zrinyi-utca 10. Telefon 257.

ORGONA-GYÁR

villamos gépekkel berendezve.

Kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnyomás, csőrendszer szerint (pneumatikus) tartós és nemeshangu orgonákat szállít. Orgonajavításokat és orgonahangolókat lelkiismeretes pontossággal teljesít. Jókabartartást mérsékelt árban elvállal.

RIEGER OTTÓ

cs. és kir. udvari szállító.
Hazánk legnagyobb orgonájának: a király orgonájának alkotója,
a Szent-Sír lovagja és a Ferencz József-rend tulajdonosa.

BUDAPEST, X., Szigligeti-utca 29. szám.

Tervezeteket, rajzokat és katalógust kívánatra díjmentesen küld. A párisi, bécsi és pécsi kiállításon több helyről kitüntetve. Gyáram 39 évi fennállás óta 1900 orgonát szállított, közte a koronázási templom király orgonáját, mely orgonámú 80 változatu és villanyerőre van berendezve.

Kocsitulajdonosok figyelmébe:

BENYÓ ÁNDOR

kocsigyártó Szatmár-Németi, Szirmai-utca 11.

Ajánlja magát mindennemű új és újabb divatu

kocsik készítésére.

Készít ruganyos kocsikat, homokfutókat, szánkókat és gazdasági eszközöket a legjobb és legszebb kivitelben.

Raktáron tart új és javított kocsikat.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetne
Tekintettel a rossz pénzügyviszonyokra, vevőimet kedvező fizetési feltételekben részesítem.

Kocsitulajdonosok figyelmébe!

Minden

*Nagyságos
Tekintetes
Nemzetes és
Polgár asszonynak*

öröme telik a festésben, hogyha

VÁMOS ÁRON

kizárólagos festékkereskedésében

Szatmár, törvényszékkel szemben

szerzi be padló festék szükségletét

1 korona 20 fillértől feljebb.

-Telefon 368. sz.

Gárdos Ferencz

könyvkötő
SZATMÁR
Kazinczy-utca 4

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy **Rákóczi-u. 28.** alatt

rőfös, vászon és confekcióüzletet

nyitottam. — A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Saudek Béla utóda.

A Szatmári Bazarban

az összes játék-, díszmű-, emlék és rövid-áru cikkeket helyszűke miatt mélyen leszállított áron bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére.

Blatniczky István

KAZINCZY-UTCZA 10.

Minden ruha új lesz tisztítás és festés által

Hájtájer Pál

ruhafestő
gőzmosó
gyárában

Szatmár.

Alapítási év
1886.

A legjobb és legolcsóbb hazai gyártmány!

K 10.50 — K 12.50 —

K 15.—

főárban

mindennemű férfi és női valódi „Goodyear Welt” ráma-varrott cipő kapható

TURUL cipőgyár részvénytársaság a monarkia legnagyobb cipőgyára.

Fiókraktár Szatmáron: DEÁKTÉR 12. SZÁM.

130 saját fióktelep. 20.000 pár heti gyártás. 1200 munkás és alkalmazott.

a világhírű

TURUL

CIPŐK
elárusító telepein

